

شهادت "میرزا کوچک خان جنگلی" رهبر قیام مردمی جنگل (1300ش)

میرزا یونس معروف به میرزا کوچک خان در سال 1259 ش برابر با 1298 ق در شهر رشت چشم به جهان گشود و بیشتر تحصیلات خود را در شهرهای رشت و تهران گذراند.

میرزا یونس معروف به میرزا کوچک خان در سال 1259 ش برابر با 1298 ق در شهر رشت چشم به جهان گشود و بیشتر تحصیلات خود را در شهرهای رشت و تهران گذراند. میرزا در 1286 ش در گیلان به صفوف آزادی خواهان پیوست و برای سرکوبی محمدعلی شاه قاجار، روانه تهران شد. میرزا کوچک خان بعدها نهضت جنگل را پایه‌گذاری نمود و در اواخر سال 1294 ش، همزمان با جنگ جهانی اول، چون اوضاع ایران را پریشان و آن را در اشغال بیگانگان می‌دید، با گرایش به اندیشه اتحاد جوامع اسلامی، کمیته‌ای به نام "اتحاد اسلام" را در حوالی تالش تشکیل داد. در سال 1919 م قراردادی میان ایران و انگلیس امضا شد که در صورت اجرا، نفوذ بیشتر انگلیسی‌ها را در ایران به دنبال داشت. انعقاد این قرارداد، زمینه حرکت‌های مخالف دخالت بیگانگان در ایران، از جمله نهضت جنگل را فراهم ساخت. در نهایت قیام مسلحانه میرزا کوچک خان با تعداد اندک یاران با وفایش که مجذوب اندیشه‌های انقلابی و معنوی وی شده بودند در گیلان آغاز گردید و در اندک مدت، از حمایت بی‌دریغ مردم آن سامان برخوردار شد. در این حال، قزاق‌های روسی و نیروهای انگلیسی و قوای دولتی، هر کدام جداگانه و یا متفقاً برای سرکوبی این حرکت، با گروه‌های چریکی جنگل درگیر شدند و این نشان می‌داد که افکار و آرمان‌های سردار جنگل با منافع و مقاصد هیچ کدام وفق نمی‌داد. اگرچه میرزا در ابتدا پیروزی‌های چشمگیری به دست آورد، اما پس از چند درگیری با قوای دولتی، بر اثر توطئه‌های روسیه و انگلیس و بروز تفرقه میان اعضای اصلی نهضت، نیروهای میرزا پراکنده شدند. میرزا هم که به منظور گردآوری نیرو از زادگاهش خارج شده بود، در اثر برف و سرمای شدید در جنگل‌های شمال ایران توان خود را از دست داد. مزدوران رضاخان که در تعقیب او بودند، وی را نیمه جان یافتند و در نهایت یکی از یاران خائن جنگلی، سر میرزا را به نشانه پایان قیام جنگل برای رضاخان به ارمغان برد. میرزا کوچک خان جنگلی، سخت به اتحاد جهان اسلام عشق می‌ورزید و در راه آن تلاش می‌کرد. او بارها در برابر مردم گیلان، هدف از نهضت خود را احیای قوانین اسلام معرفی نمود و متذکر شد که میرزا کوچک هرگز اسلحه را از خود دور نخواهد کرد مگر وقتی که مطمئن باشد افراد ایرانی از تطاول متجاوزان بیگانه و ستمکاران داخلی، در امان بوده و از رفاه برخوردار شوند. تاخت و تازهای خارجی در صحنه سیاست و اقتصاد کشور و سیاست بازی عناصر منافق، وضع آشفته کشور و بی‌کفایتی دولتمردان، انگیزه‌هایی بود که این روحانی جوان و دلسوخته را به میدان سیاست و سپس صحنه کارزار کشاند تا این که در این راه به شهادت رسید. پس از شهادت میرزا، تلاش‌های چند تن دیگر از یارانش برای زنده نگه‌داشتن نهضت جنگل راه به جایی نبرد و این جنبش پایان پذیرفت.